

ספטמבר 2022

המלצות לדישון תפוח אדמה

תפוח האדמה הוא צמח ממשפחת הסולניים. שבדומה לקרובי משפחתו, העגבנייה והפלפל, מוצא מדרום אמריקה. בגידול זה החלק הנאכל הוא גבעול מעובה, להבדיל מהבטטה שבה החלק הנאכל הוא שורש צדדי מעובה. מבחינה כלכלית, יתרונו הגדול הוא שבהשוואה לדגניים, ניתן להפיק ממנו יותר אנרגיית מזון ליחידת שטח נתונה. בישראל מגדלים תפוח אדמה על שטח של כ- 150,000 דונם.

עונת הגידול הטבעית של תפוח האדמה היא האביב אולם בארץ מגדלים תפוחי אדמה בשני מועדי זריעה עיקריים: עונת הסתיו, זריעה בחודשים ספטמבר – נובמבר ואסיף בין דצמבר לאפריל. ועונת האביב, זריעה בחודשים דצמבר – ינואר ואסיף במהלך החודשים מאי ויוני. אזור הגידול העיקרי בארץ הוא הנגב המערבי, בעיקר בגלל התאמת סוג הקרקעות, לס וקרקה חולית.

משך מחזור גידול הוא כ 100 - 150 יום ומשתנה מעט בהתאם לעונה. בתפוחי אדמה המיועדים לשיווק כ "בייבי" מסיימים את הגידול לאחר כ 60 יום. בסיום הגידול, לאחר שריפת הנוף מקובל להשאיר את הפקעות בקרקע עוד מס' שבועות תוך מעקב על טמפ' הקרקע והשקיה בהתאם על מנת לעודד התפתחות הקליפה לקראת איסוף היבול.

לקראת זריעה מומלץ לבצע בדיקת קרקע להערכת תכולת יסודות הזנה. העומק הרצוי לדיגום הוא 0-30 ס"מ.

זרחן: הערכים הרצויים לזרחן הם 25 ח"מ בשיטת אולסן. במחסור יש לדשן ביסוד בדשן מוצק מ.א.פ. לפי 1.5 ק"גד' תחמוצת זרחן על כל 1 ח"מ זרחן חסר.

אשלגן: הערך הרצוי לאשלגן הוא 70-75 מ"ג/ק"ג קרקע במיצי $CaCl_2$. בקרקעות חוליות ייבדק ערך האשלגן במיצי מימי ואשלגן חליף. הערך הרצוי באשלגן חליף הוא 175 מ"ג/ק"ג. בבדיקה בקרקע קלה-בינונית אם קיים מחסור קטן מומלץ לדשן 15 ק"גדונם תחמוצת אשלגן. במחסור גדול יש לדשן 30 ק"גדונם תחמוצת אשלגן. בקרקעות כבדות כמות המומלצת כפולה בהתאמה לרמת המחסור.

חנקן: מגדל שמביא את החלקה לערכי בדיקה תקינים של ערכי הזרחן והאשלגן או המצניע לפני השתילה קומפוסט בכמות מינימלית של 4-5 מ"ק לדונם, או שילוב של קומפוסט זבל עוף בכמות כוללת מינימלית של 3 מ"ק לדונם, יכול לסיים מחזור גידול בתוספת דישון חנקני בלבד לכל משך הגידול. כמות החנקן תהיה בהתאם להתפתחות החלקה ולייעוד החלקה. באופן כללי ניתן להעריך שצריכת הגידול היא של כ 30-35 ק"ג חנקן למחזור גידול. מומלץ לדשן בתמיסת **ניר 30 בלו בתוספת ביוהומיגט**, במזג אוויר גשום ניתן גם ליישם אוריה מוצקה מהאוויר.

סידן ומגנזיום: בשנים האחרונות יש התייחסות גם לאיכות פקעת תפוח האדמה, במיוחד לפגמי קליפה הנובעים מגורמים פיזיולוגיים שאינם נובעים מגורם פתוגני, כוללים כתמים כהים או מוכספים על פני הפקעת או בעיות של קליפות. מיחסים את תופעת הפגמים בפקעת בעיקר בגלל בעיות הזנה בסידן הנובעת מבעיות יכולת הסעה נמוכה של הסידן אל קליפת הפקעת, בגלל תנאי טרנספירציה נמוכים בפקעת הטמונה בקרקע, ריכוז הסידן בפקעות כעשירית מריכוזו בנוף. בארה"ב נמצא בניסוי שדה עליה באיכות הפקעת בתגובה להזנה מוגברת בסידן, בניסוי של תוספת דשן סידן כלורי ביסוד הפחיתה את שיעור הופעת כתמי המגן בפקעת באופן מובהק. יש להתייחס גם להשפעת הגומלין של יסודות ההזנה על איכות הפקעות, במחקר שבוצע בשנים 2020-2021 במו"פ דרום בוצע ניסוי בקרקע חולית ודלה באשלגן על-מנת לבדוק קשר בין תוספת

ספטמבר 2022

המלצות לדישון תפוח אדמה

מגנזיום, סידן ואשלגן על מדדי איכות הקליפה. סידן ומגנזיום לא השפיעו באופן מובהק על מדדי היבול ואיכות הקליפה אך תוספת אשלגן הביא לעליה מובהקת ביבול ולהשפעה שלילית מובהקת על איכות הקליפה. לכאורה תוספת האשלגן הייתה גורם מתחרה בקליטת הסידן אשר גרמה לירידה באיכות הפרי.

המסקנה שהדישון האשלגני צריך להתבצע בצורה מבוקרת, כך שתוספת היבול והפחת כתוצאה מאיכות הפקעות תיתן את התשואה הגבוהה ביותר מגידול תפוח האדמה.

במהלך הגידול מקובל לנטר הן את התפתחות הגידול והן את מצב המים הזמינים לגידול בקרקע. בעבר בדיקת פטוטורות הייתה נפוצה מאוד בהכוונת הדישון בעיקר חנקן, אולם כיום מקובל מאוד השימוש בצילומי לוויין לבחינת התפתחות החלקה ורמת החנקן בעלים (עדין לא בארץ).

לבקרת ממשק ההשקיה מומלץ שימוש בטנסיומטרים משדרים **GaTense** לבחינת מתח המים בקרקע לצורך קביעת מחזור ההשקיה וכמות המים המדויקת הנדרשת להשקיה.

בדשן גת עומד לרשותך צוות אגרונומים מיומן ללווי וסיוע בהכנת תכנית דישון האופטימלית לצרכי הגידול ותנאי החלקה שלך.

אוהד לירן, אגרונום.

054-4361140

ohadl@deshengat.co.il

מקורות:

1. רן אראל, אורי זיג, שחר פינקוביץ, גלי כרמי ועידית גינזברג. ניסוי מגנזיום/סידן/אשלגן בתפוא"ד- מופ דרום 2020-2021.
2. המלצות לדישון תפוח אדמה, ירון יוטל.

<https://deshengat.co.il/%D7%94%D7%9E%D7%9C%D7%A6%D7%95%D7%AA-%D7%9C%D7%93%D7%99%D7%A9%D7%95%D7%9F-%D7%AA%D7%A4%D7%95%D7%97%D7%99-%D7%90%D7%93%D7%9E%D7%94>

